

Suusikko

Metsähistorian Seuran jäsenlehti 1/2024



**VARA-
PUHEEN-
JOHTAJAN
PALSTA
S.3**

**TOIMINTA-
SUUNNITELMA
2024
S.7**

**KUTSU
VUOSI-
KOKOUKSEEN
S.4**

**TOIMINTA-
KERTOMUS
VUODELTA
2023
S.5**

**TILIN-
PÄÄTÖKSIÄ
JA
TALOUSARVIO
2024
S.10**

**SATA
VUOTTA
VALTAKUNNAN
METSIEN
INVENTOINTIA
RUOTSISSA
S.11**

**SUOMALAI-
SET MAAILMAN
METSISSÄ
OPPIMASSA JA
OPETTAMASSA
S.14**

**"FROM
FORESTS TO
HERITAGE 2024"
KONFERENSSI
28.-31.5.2024
S.15**

Susikko^{1/2024}

Varapuheenjohtajan palstaa	3
Kutsu vuosikokoukseen	4
Toimintakertomus vuodelta 2023	5
Toimintasuunnitelma 2024	7
Tilinpäätöksiä ja talousarvio 2024	10
Sata vuotta valtakunnan metsien inventointia Ruotsissa	11
Suomalaiset maailman metsissä oppimassa ja opettamassa	14
”From Forests to Heritage 2024”-konferenssi 28.–31.5.2024	15

Susikko

**METSÄHISTORIAN SEURA RY:N
JÄSENTIEDOTE 1/2024**

<http://www.metsahistoria.fi>
[seura\(at\)metsahistoria.fi](mailto:seura(at)metsahistoria.fi)

ISSN 2737-3428 (painettu)
ISSN 1799-0750 (verkkojulkaisu)

Julkaisija: Metsähistorian Seura ry
Ilmestyminen: Kolme kertaa vuodessa
Toimituskunta: Heikki Roiko-Jokela,
Antti Koskimäki, Juha Aaltoila,
Visa Ollikainen, Tapio Kamppila
ja Nuutti Kiljunen
Taitto: Kirsi Salonen/Grafisa

Susikossa julkaistaan metsähistoriaan liittyviä tekstejä ja kuvia. Tekstiehdotuksia voi lähettää seuran osoitteeseen [heikki.roiko-jokela\(at\)jyu.fi](mailto:heikki.roiko-jokela(at)jyu.fi). Tekstin kirjoittamisessa on noudatettava kirjoitusohjeita, jotka ovat seuran kotisivuilla www.metsahistoria.fi/julkaisut/susikko.

Etukansi:
Ruotsalainen metsäinventointi-ryhmä. Metsänhoitaja univormulakissa on kolmas mies oikealta. Kaksi miestä pitelee köysillä varustettuja riukuja, joilla mitataan puun halkaisija tietyltä korkeudelta. Kuvan oikeassa alakulmassa on arviointialueen rajapylväs numerolla 6 roomalaisin numeroin. Etualalla istuvat Augusta Rådström, ETTY Ljunggren ja Hilda Zetterberg. Kuva: Hilmer Zetterberg/Västerbottens museum



PUHEENJOHTAJA

Heikki Roiko-Jokela

VARAPUHEENJOHTAJA

Nuutti Kiljunen

MUUT HALLITUKSEN JÄSENET

Visa Ollikainen, sihteeri

Jarmo Hämäläinen

Leena Karjalainen-Balk

Pirkko Kivinen

Kari Mielikäinen

Jukka Nerg

Jaakko Niemistö

Marko Rikala



METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ
ihminen ja metsä

Yli vuosisadan mittaukset metsien historian kuvaajana

Norjassa, Suomessa ja Ruotsissa on inventoitu valtakunnan metsiä reilut sata vuotta kussakin. Taksaattorin kotimaasta riippuen tuodaan esille, joko ketkä aloittivat ensimmäisenä, tai ketkä saivat ensimmäiset tulokset valmiiksi. Käytännössä voidaan nyt sanoa ensimmäisten inventointien toteutuneen samaan aikaan.



Alussa metsävaroihin painottuneisiin inventointeihin on vuosien kuluessa otettu lisää näkökulmia. Tietotarpeet ja tietojen käyttökohteet ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet. Teknologia on tehostanut mittauksia, aineiston hallintaa ja tulosten laskemista. Sadan vuoden mittausaineisto antaa kuvan metsien kehityksestä ajalta, jolloin maailma on muuttunut valtavasti. Silti osa ensimmäisissä inventoinneissa mitatuista puista on kuitenkin yhä olemassa.

Sadan vuoden takaisten aineistojen digitalisointi ja niiden yhdisteleminen muihin aineistoihin tarjoaa tänä päivänäkin uusia mahdollisuuksia metsien tilan tarkasteluun vuosisata sitten. Metsähistorian seuran vuosikokouksessa apulaisprofessori Tuomas Aakala esittelee ensimmäisen VMI-aineiston käyttöä muihin tietolähteisiin yhdistettynä ihmisen vaikutuksen tarkastelussa Suomen metsissä 1920-luvulla.

Ruotsalaiset puolestaan kasasivat viime vuonna satavuotiset kokemukset valtakunnan metsien inventoinnista kirjaan ”Sveriges skogar under 100 år”. Kirja on arvioitu Susikon tämän numeron sivuilla. Kirja-asiassa suomalaiset taksaattorit toki olivat edellä, kun VMI-kirja valmistui jo 90-vuotiskekkereihin.

Yhteiskunnalliset ja muut tarpeet, sekä teknologia ratkaisevat kuinka metsiä koskeva tieto valtakunnan mitassa jatkossa hankitaan. Kun työ toteutetaan ajankohdan tarpeen ja sen hetkisen tulevaisuudennäkymän kannalta tarkoituksenmukaisesti, huolellisesti ja valikoituja menetelmiä käyttäen, lienee tehty se mikä kyetään mahdollista historiallista takaisinpäinkatso- mistarvettakin ajatellen.

*Nuutti Kiljunen
Metsähistorian seuran varapuheenjohtaja
MMT*

KUTSU VUOSIKOKOUKSEEN

Metsähistorian Seura ry:n vuosikokous pidetään

tiistaina 26.3.2024 klo 13.00.

Kokouspaikaksi on varattu Tieteiden talon Sali 505,
Kirkkokatu 6, Helsinki.

Vuosikokousasiat:

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan-tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. Esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja toiminnantarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
7. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä liittymis-, jäsen- ja kannatusmaksun suuruus kulumassa olevalle vuodelle
8. Päätetään hallituksen jäsenten ja toiminnantarkastajien palkkioista ja matkakulujen korvauksista
9. Valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet erovuoroisten tilalle
10. Valitaan kaksi toiminnantarkastajaa ja heille varahenkilöt
11. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat (sihteerinvaihdos).
12. Kokouksen päättäminen

Hallitus

TERVETULOA!

Kokouksen jälkeen kuullaan esitys tutkimuksesta ”Ihmisen kädenjälki Suomen metsissä 100 vuotta sitten”. Esitelmöitsijänä toimii Tuomas Aakala, yksi tutkimuksen tekijöistä.

Kahvitarjoilua varten pyydämme ilmoittautumiset 19.3.2024 mennessä sähköpostitse: seura@metsahistoria.fi

Metsähistorian Seura ry

METSÄHISTORIAN SEURA RY

Toimintakertomus vuodelta 2023

Vuosi 2023 oli Metsähistorian Seuran 29. toimintavuosi.

YLEISTÄ

Seuran jäsenmäärä 31.12.2023 oli 215 varsinaista jäsentä (2022: 220) ja 10 kannattajajäsentä (2022: 10).

Seuran hallitus vuosikokouksen 28.3.2023 jälkeen oli seuraava: Heikki Roiko-Jokela – puheenjohtaja, Kari Mielikäinen – varapuheenjohtaja, muut jäsenet; Jarmo Hämäläinen, Nuutti Kiljunen, Pirkko Kivinen, Jukka Nerg, Jaakko Niemistö, Leena Karjalainen-Balk ja Marko Rikala. Hallitus piti kuusi kokousta. Kokousmuotona toimivat perinteiset fyysiset kokoontumiset sekä tarvittaessa sähköiset etäyhteydet.

Seuran sihteerinä ja taloudenhoitajana toimi Tapio Kamppila. Kirjanpidosta huolehti Tili-Woolen Ky Asikkalasta. Toiminnantarkastajat olivat Antti Koskimäki ja Anna-Leena Simula.

Metsähistorian Seura on Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Suomen Metsäyhdistyksen jäsen.

TOIMINTA

Toiminnan kehittäminen

Vuoteen 2019 asti toiminnan perustana ollut strategia 2012–2017 tarkistettiin perusteellisesti hallituksen toimin ja sidosryhmiä kuullen. Uusi strategia vahvistettiin vuosikokouksessa 2020, jolloin sen toimeenpano ja seuranta aloitettiin.

Vuosikokous

Seuran vuosikokous pidettiin 28. maaliskuuta Tieteiden talossa. Puheenjohtajana toimi Risto Hyvärinen. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Kokouksen jälkeen Jyrki Kettunen esitelmöi seuran ”Vihreä kultakausi 1973-2008” -kirjasta.

Retkeily

Metsähistorian seuran vuoden 2023 retkeily suunnattiin syyskuussa Raaseporin kaupungin alueella oleviin kohteisiin. Retkeilystä kaikkineen on selostus Susikossa 3/2023.

Tutkimus-, seminaari- ja asiantuntijatoiminta

Jo perinteeksi muodostuneet Talven selän taittajaiset pidettiin 22. helmikuuta 2023 Tieteiden talolla Helsingissä. Tilaisuudessa oli mukana 15 osallistujaa. Aiheena oli ”Reikäkorteista ruudun ääreen ja bittiavaruuteen: Metsäalan digitalisaation historia 1950-luvulta nykypäivään”. Tilaisuudessa käsiteltiin Heikki Roiko-Jokelan johdolla tutkimuksen tavoitteita, toteuttamista ja resursointitarpeita.

Tutkijat Santeri Aikio ja Tapio Roiko-Jokela esittelivät tutkimuksen jäsennysideaa, lähestymistapaa ja käytettävää aineistoa. Yhtenä keskeisenä ajatuksena oli, että tutkimusteema on sijoitettava osaksi laajempaa kontekstia eli suomalaisessa yhteiskunnassa tapahtuneita muutoksia ja IT-alan kehitystä unohtamatta kansainvälisen tason globaaleja kehityslinjoja. Kyse on siis mikro- ja makrotasojen vuorovaikutussuhteista, jotka on otettava huomioon tutkimusta tehtäessä. Keskiössä on luonnollisesti suomalaisen metsäsektorin digitalisaation kehittyminen. Lähdeaineistossa korostuu muistitiedon merkitys: ihmisten kokemus digitalisaatiosta. Työ ei kuitenkaan ole pelkästään historian tutkimusta, vaan myös tulevaisuuteen katsomista. Kyse on ennakkoinnista, millaisia muutoksia digitalisaatiossa ja sen vaikutuksissa metsäsektoriin on hahmoteltavissa?

Hankkeesta käytiin pitkin esitelmätilaisuutta hyvää ja rakentavaa keskustelua, ja se todettiin ehdottomasti tutkimuksen arvoiseksi ja yhteiskunnallisesti merkittäväksi.

Metsähistorian Seura, Suomen Metsämuseo Lusto sekä Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitos järjestivät Jyväskylän yliopistolla 6. lokakuuta 2023 tutkijaseminaarin ”Metsien Aika”. Seminaarissa kuultiin kuusi mielenkiintoista esitelmää. Tilaisuus päättyi Raimo Salon Kämppäemäntä-dokumenttikuvaan. Tilaisuudessa oli osallistujia 25 henkilöä. Selostus seminaarista Susikossa 3/2023.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaista yhteistyötä ei tänä vuonna ollut.

Julkaisutoiminta

Tutkimushanke Reikäkorteista ”ruudun ääreen” ja bittiavaruuteen – Metsäsektorin digitalisointuminen 1950-luvun lopulta 2000-luvulle.

Hanke käynnistettiin 2022 aikana: hankkeen suunnittelu, budjetointi, tekijät ja aineisto. Hanke toteutetaan vuosina 2023–2025. Hankkeen vastuullisena johtajana toimii Metsähistorian Seuran puheenjohtaja dosentti Heikki Roiko-Jokela, tutkijoina Jyväskylän yliopistosta Santeri Aikio, Joni Markkanen ja Tapio Roiko-Jokela.

Tiedotustoiminta

Jäsentiedote Susikko julkaistiin kolme kertaa. Susikot ilmestyivät ilmoituksen kera sähköisenä seuran kotisivuilla. Ne myös postitettiin lehtisenä niille seuran jäsenille, jotka eivät käytä Internetiä tai eivät ole ilmoittaneet sähköpostiosoitettaan. Sivumäärää oli yhteensä 56. Edellisenä vuonna sivuja kertyi myöskin 56.

Susikon tehtävänä oli perinteiseen tapaan sekä ennakotiedottaminen tilaisuuksista että kertominen toiminnan tuloksista. Julkaisujen, opintomatkojen ja tilaisuuksien esittelyt löytyvät Susikoista. Lisäksi niissä julkaistiin muun muassa metsähistoriaa käsitteleviä lyhyitä artikkeleita ja kirja-arvosteluja.

Metsähistorian Seuran verkkosivut

www.metsahistoria.fi toimivat Tieteellisten seurain valtuuskunnan palvelimelta käsin. Seuran Facebook-sivuilla (www.facebook.com/groups/metsahistoria) on myös tiedotettu Seuran asioista ja keskusteltu metsähistoriasta.

Muu toiminta

Seura piti yhteyttä perinne- ja historyayhdistyksiin ja alan muihin yhteisöihin sekä kotimaassa että ulkomailla. Suomen Metsämuseo Luston kanssa jatkettiin yhteisiä hankkeita.

RESURSSIT JA TALOUS

Toimintaa hoidettiin pääasiassa talkootyönä. Taloushallinnosta vastasi Tapio Kamppila ja kirjanpidosta huolehti Tili-Woolen Ky. Susikon taittotyön teki tilaustyönä Grafisa ja postituksesta huolehti postituspalvelu Laine.

Metsämiesten Säätiöltä saatiin merkittävä 8 000 euron apuraha toiminnan kehittämiseen, kansainväliseen toimintaan, tiedotukseen ja viestintään.

Tilikauden ylijäämä oli 218,37 euroa. Edellisvuonna vastaava luku oli 4 418,41 euroa ylijäämäinen. Taseen loppusumma 31.12.2023 on 10 566,04 euroa. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 12 807,03 euroa. Oma pääoma vuoden vaihteessa oli 10 525,40 euroa.

Toimintasuunnitelma 2024

METSÄHISTORIAN SEURA – SUOMALAISEN METSÄN SANANSAATTAJA

Vuosi 2024 on Metsähistorian Seuran 30. toimintavuosi. Tämä suunnitelma perustuu seuran strategiaan, joka vahvistettiin vuosikokouksessa 2023.

METSÄHISTORIAN SEURAN STRATEGIA

Metsähistorian Seura on käytännöllinen ja tieteellinen yhteisö, joka tutkii ja tekee tunnetuksi metsäluonnon ja metsien kestävästä käytöstä, hoidosta ja suojelemaan historiaa tulevaisuuden hyväksi.

Arvot

Laaja-alaisuus

Metsähistorian Seuran voimavara ovat erilaiset ja erilaisissa tehtävissä toimivat ihmiset. Seura liikkuu ajassa, joka lähtee jääkaudesta ja jatkuu tulevaisuuteen. Toiminnassa on useita ulottuvuuksia elottoman ja elollisen luonnon puitteissa. Keskeisenä tehtävänä on metsien merkityksen sekä metsäsuhteen tarkastelu.

Avarakatseisuus

Seura tarkastelee avoimesti metsien kehitystä ja roolia ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten ja henkisten arvojen kautta. Seuran toimintaan vaikuttavia ja toimintaa sivuavia tieteitä ja elämäntieteitä on runsaasti luonnontieteiden, teknologian, humanismin, lääketieteen, taiteiden ja kulttuurin piirissä. Niistä hankitaan vaikutteita ja uusia tahoja etsitään. Kaikki metseen liittyvä historia kuuluu seuran toimintapiiriin. Metsäpolitiikka on merkittävässä metsätalousmaassa keskeinen aihealue. Ilmastomuutos otetaan vahvasti huomioon toiminnassa. Kansainvälisyydestä haetaan voimaa. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on merkittävä voimavara.

Asiantuntijuus

Toiminnan lähtökohtana ja tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan todennettu ja varmistettu tieto. Tietoa hankitaan tutkimuksista, kirjallisista tietolähteistä, toimijoilta suullisena tietona sekä käytännössä koeteltuina havaintoina. Seuran julkaisuihin ja muussa tiedottamisessa olevaan tietoon voi viitata luottavaisesti.

Toiminnan painopisteet

Tiedon hankinta ja tuottaminen

Metsähistoriaan kuuluvaa tietoa hankitaan tuomalla seuran tilaisuuksiin sekä Susikon kirjoittajiksi alan parhaita asiantuntijoita. Alasta kiinnostuneita kannustetaan palkitsemalla opinnäytteiden tekijöitä. Seura avustaa alan tutkijoita. Metsähistorian alan väitöskirjoja voi hyvin valmistua yksi vuodessa ja muita opinnäytteitä viisi. Perinnetyö ja aineistojen, esimerkiksi valokuvien keruu on koko kentän ja jäsenistön tehtävissä olevaa työtä. Tämä työ tehdään systemaattiseksi ja tässä päätoimijoita ovat sen alan laitokset, keskeisenä Lusto, joiden tukena seura on.

Tiedonvälitys

Seura välittää tietoa sekä suullisesti että kirjoitetussa muodossa. Jäsenlehti Susikko on vapaasti internetin kautta luettavissa ja se on keskeinen kanava. Kirjoja tuotetaan tarvittaessa, erityisen alaan kuuluvan aiheen ilmetessä. Sähköinen viestintä on jatkuvaa ja sen ajantasaisuus on erityisen huomion kohde.

Seuran kehittäminen

Jäsenten ajan tasalla pito seuran toiminnasta ja metsähistoriasta on toiminnan kehittämisen perusedellytys. Tällä varmistetaan osaltaan, että seuraan halutaan kuulua ja siinä halutaan pysyä. Korkealaatuiset tilaisuudet palvelevat samaa asiaa. Seuran jäsenmäärää tulee kasvattaa, jotta toimintaa voidaan edelleen kehittää ja laajentaa. Seuran toiminnasta levitetään tietoa erityisesti metsäalan järjestöille.

TOIMINTA

Jäsentilaisuudet ja retkeilyt

Perinteinen Metsähistorian Seuran vuoden avaus-tapahtuma, Talven selän taittajaiset, pidetään 7.2. kello 13.00. Tapahtuma järjestetään Tieteiden talolla Helsingissä. Raimo Salo esitelmöi/näyttää dokumenttinsa Kämppeämännistä.

Seuran vuosikokous 2024 ja esitelmätilaisuus järjestetään tiistaina 26.3.2024 alkaen kello 13.00. Kokousasioiden jälkeen kuullaan esitys tutkimuksesta ”Ihmisen kädenjälki Suomen metsissä 100 vuotta sitten”. Esitelmöitsijänä toimii Tuomas Aakala, yksi tutkimuksen tekijöistä. Tarkempi tiedotus jäsenistölle Susikossa 1/2024.

Metsähistorian Seura järjestää vuosittain esitelmä- ja seminaareja metsähistoriaan liittyvistä aiheista. Tilaisuudet, kuten muutkin Seuran tapahtumat ovat avoimia kaikille asiasta kiinnostuneille.

Vuoden 2024 retkeily suunnataan Pohjois-Karjalaan ja Luston seudulle. Retkeily järjestetään alkusyksystä. Retkeilyllä perehdytään muun muassa alueen metsätalouteen ja toimijoihin.

Metsäalan tietohallinnon aineisto

Seura jatkaa tutkimushanketta *Reikäkorteista ”ruudun ääreen” ja bittiavaruuteen – Metsäsektorin digitalisoituminen 1950-luvun lopulta 2000-luvulle*.

Metsähistorian 30-vuotis juhlaseminaari

Metsähistorian Seura järjestää 30-vuotis juhlaseminaarin Pohjois-Karjalassa suuntautuvan retken yhteydessä.

Vuosilusto 15

Teemana metsät ja tulevaisuus. Ilmestyy vuoden loppuun mennessä.

Muuta julkaisutoimintaa

Metsähistorian Seura toimittaa aiheita ja aineistoja julkaistavaksi metsäalan ja historia-alan julkaisuissa ja lehdissä. Seuran julkaisuja myydään seuran tilaisuuksissa, Luston Puodissa Punkaharjulla ja Tiedekirjassa Helsingissä.

Tutkimusyhteistyö

Seura tekee aloitteita metsähistorian tutkimus- ja julkaisuhankkeista, metsäperinteen tallennuksesta sekä kartoittaa ja välittää tietoa metsähistoriaan liittyvistä, meneillään olevista tutkimushankkeista. Opinnäytetöitä palkitaan.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaista yhteistyötä jatketaan (kutsutaan mukaan Pohjois-Karjalaan suuntautuvaan retkeilyyn ja juhlaseminaariin).

Asiantuntijatoiminta

Seuran jäseniä toimii asiantuntijoina erilaisissa alan hankkeissa ja muun muassa referee-arvioitsijoina kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

Viestintä

Seuran toiminnasta tiedotetaan Susikossa, seuran tilaisuuksissa, verkkosivuilla, Facebookissa, sähköpostitse sekä metsäalan lehdissä ja valtakunnallisten historia- ja metsätieteiden kanavien kautta.

Jäsenlehti Susikko toimitetaan kolme kertaa seuran verkkosivuilla luettavana sähköisenä tiedotteena ja tarpeen mukaan jäsenille lähetettävänä tulosteena. Susikoiden vuotuinen sivumäärä on, viime vuosi poikkeuksena, ollut noin sadan sivun vaiheilla.

Muu toiminta

Seura pitää yhteyttä tiedeyhteisöihin, historia- ja perinneyhdistyksiin sekä alan muihin yhteisöihin kotimaassa ja ulkomailla. Tavoitteena on keskinäinen tiedon ja kokemusten vaihto sekä yhteistyö ja työnjako. Monipuolista yhteistyötä Suomen Metsämuseo Luston kanssa jatketaan.

Hallitus pitää kokouksen 4–6 kertaa vuodessa.

VOIMAVARAT JA TALOUS

Seuran toiminta pohjautuu pääosin vapaaehtoistyöhön. Luottamustehtävissä ja hankkeissa toimivien henkilöiden erilliskulut korvataan. Tarvikkeita ja palveluksia pyritään saamaan lahjoituksina. Retkeilyjen kulut katetaan osallistumismaksuilla ja avustuksilla.

Erilaisiin hankkeisiin, tutkimuksiin, seminaareihin, pohjoismaiseen yhteistyöhön, julkaisutoimintaan ja tiedotukseen haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Seuran sihteerinä ja taloudenhoitajana toimii Visa Ollikainen. Kirjanpidosta huolehtii Tili-Woolen Ky. Susikon taittaa Grafisa. Nämä toiminnot tapahtuvat ostopalveluina.

Toiminnan rahoitus koostuu pääosin jäsenmaksuista. Merkittävä toiminnan rahoittaja on Metsämiesten Säätiö.

Talousarvion loppusumma alustavan laskelman mukaan vuonna 2024 on 27 000 euroa. Jäsenmaksukertymäksi on arvioitu 6 500 euroa.

YHTEYSTIEDOT

Seuran kotisivut löytyvät osoitteesta www.metsahistoria.fi ja sähköpostiosoite vastaavasti seura@metsahistoria.fi Seura käyttää myös Facebook-sivustoa ”Metsähistoria”.



*Suurta puuta arvioidaan vuonna 1982.
Kuva: Lusto – Suomen Metsämuseo, Ilmari Karvosen kokoelma
Kuväaja: Ilmari Karvonen*

METSÄHISTORIAN SEURA RY

Tilinpäätöksiä ja talousarvio 2024

Euroa	Talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024
Tuotot					
Retkeilytuotot, kotimaa	6000	4830	5000	3400	4000
Vuosilusto, muut julkaisut	6000	3317	3500	345	4000
Kansainväliset, Pohjoismaat					
Muut tuotot					
Yhteensä	12000	8147	8500	3745	8000
Kulut					
Kokous- ja neuvottelukulut	500	1090	500	1620	2000
Toimistokulut	600	483	600	1000	1000
Seminaarit ja muut tilaisuudet	400		400	635	2000
Retkeilykulut	6000	4223	5000	2856	4000
Jäsenmaksut	300	263	300	263	300
Pankkikulut	300	181	300	206	300
Huomionosoitukset, edustus	200		200	66	200
Kirjaprojekti	7000	2927	7000	5453	7000
Susikko	1400	1636	2400	2319	3000
Vuosilusto ja muut julkaisut	3100	4920		477	4000
Sihteerin palkkio	2500	2975	3000	3021	3000
Kansainvälinen toiminta, pohjoismaat			200		200
Yhteensä	22300	18699	19900	17916	27000
Varainhankinta					
Jäsenmaksut	6000	5170	5000	5490	5500
Kannatusmaksut	1000	1000	1000	1000	1000
Metsämiesten Säätiön avustus	7000	6300	7000	7900	10000
TSV:n avustus	2000	2500			2500
Korkotuotot					
Varainhankinnan muut tuotot					
Yhteensä	16000	14970	13000	14390	19000
Tulos	5700	4418	1600	218	0

Sata vuotta valtakunnan metsien inventointia Ruotsissa



*Sveriges skogar under 100 år:
Riksskogstaxeringen
1923–2023.*

*Jonas Fridman &
Kjell Danell (toim.)*

*Sveriges
lantbruksuniversitet.*

Pohjoismaat ovat edelläkävijöitä valtakunnan metsien inventoinneissa. Työ alkoi yli 100 vuotta sitten. Norja ehti aloittamaan ensimmäisenä. Suomi ja Ruotsi tulivat perässä. Ensimmäisten tulosten valmistumisessa Suomi oli ykkönen.

Inventointeja ja kartoituksia oli Pohjoismaiden metsissä toki tehty jo aiemmin. Keskieurooppalaisten metsänhoitajien metsäkartat 1800-luvun puolivälistä kuvailivat sen ajan metsänkättöä lopputuloksineen. Valtion omistamissa metsissä tehtiin niin ikään inventointeja silloiseen tarpeeseen selvittää metsävarat. Kirjassa esitellään vielä varhaisempi, unohduksiin jäänyt Fredric Henric af Chapmanin toteuttama inventointi 1700-luvulta.

Sadassa vuodessa on valtakunnan metsien inventoinneista ehditty eri Pohjoismaissa kirjoittamaan kirjoja jo historiallisestakin näkökulmasta. Reija Haapanen työsti kirjan Suomessa VMI:n täyttäessä 90 vuotta. Nyt on Sveriges lantbruksuniversitetin kustantamana tehty Ruotsin Riksskogstaxeringenista satavuotisjuhlakirja.

Kirja on toteutettu laajan kirjoittajakunnan avulla 32 lukuun paloitetuna. Näkökulma on monipuolinen. Aluksi kuvataan inventointien aloittamisen taustoja ja toiminnan historiaa, sitten itse inventoinnin toteutusta ja kerättävää aineistoa. Kerättävän aineiston pohjalta tehtävä tutkimus ja tutkimustulosten hyödyntämien yhteiskunnassa saavat runsaasti sivutilaa. Eri näkökulmat aiheeseen tuodaan esille niin taksattorien kuin tiedon loppukäyttäjienkuin puolelta. Tehtävänjako kirjoittajien kesken on onnistunut. Toistoa ei tarpeettomassa määrin ole, mutta eri

luvut nivoutuvat sujuvasti yhteen, eikä niiden välille jää häiritseviä puutteita.

Metsien inventoinnin ja metsälaskennan konkarit ovat hoitaneet suurimman osan urakasta. Kirjoittajalista vilisee metsätieteilijöille tuttuja nimiä. Toimittajakaksikon lisäksi Göran Ståhl, Björn Elfving, Göran Kempe ja heidän kollegansa ovat kuvanneet inventoinnin toteutuksen ja keskeisimpien tulosten laskennan.

Nimekkäitä kirjoittajia varsinaisen inventointiporukan ulkopuoleltakin. Pääasiassa kirjoittajina on tutkijoita, mutta erityisesti tutkimustulosten hyödyntämisen osalta muissa tehtävissä oleviakin on mukana. Metsähistorian osalta professorit Lars Kardell ja Lars Östlund ovat tuoneet menneiden vuosikymmenien näkökulman esille. Tulosten soveltamisen osalta mm. prof. Erik Valinger ja tutkijataustaiset, mutta muissakin metsäsektorin merkittävässä tehtävissä toimineet tohtorit Tomas Thuresson ja Björn Hägglund ovat tuoneet näkemyksensä esille.

Kaikkiaan 38 kirjoittajaa on osallistunut työhön. Kirjan sisältö on varttuneiden ammattilaisten tekemää tekstiä. Vain kolme kirjoittajaa on alle viisikymppisiä. Hekin ovat kaikki jo 45 vuotta täyttäneet kuitenkin.

Syynä systemaattisten inventointien aloittamiseen Riksskogstaxeringenin muodossa vuosisata sitten oli perinteinen kysymys: Riittääkö metsissä puuta? Inventoinnin tavoitteet liittyivät siten alussa pääosin metsävaroihin. Seuraavana mukaan tulivat maaperän ja kasvillisuuden kartoitus. Myöhemmät isot kehityskäsitteet inventoinnin sisällössä ovat liittyneet metsätuhoihin, biologiseen monimuotoisuuteen ja viimeisimpänä ilmastoon ja hiileen.

Otantamenetelmät on pitkin inventointien historiaa kuvattu niukasti lukuun ottamatta nykyhetkeä. Samaten maastomittausten toteutuksen kehitys ennen nykyhetkeä on kuvattu päällisin puolin. Inventointitulosten luotettavuutta on käsitelty kahden

inventointikierroksen tuloksia vertailemalla kahta kautta. Tarkasteltaessa metsävarojen muutosta toisaalta erään jakson alun ja lopun puuvarojen kautta ja toisaalta vuosittaisen kasvun kautta arvioituna, on päädytty hyvin samaan tilanteeseen, millä perustellaan kasvun mittauksen ja laskennan luotettavuutta. Hugin ja Heureka -laskentajärjestelmät ovat olleet keskeisiä työkaluja inventointitietoihin pohjautuvissa laskelmissa ja ne kuvataan perusominaisuuksiltaan. Jälkimmäinen eri skaaloihin taipuvine käyttöliittymineen on mahdollistanut eri tarkoituksia varten tehdyt laskelmat.

Inventoinnin toteutus yksityiskohtaisesti on kuvattu nykytilassa, ja vähän sitä edeltäviltä ajoilta. Historiallisessa kehityksessä tuodaan piirteitä vanhoista inventoinneista ja mm. tietotekniikan kehitys laskennassa ja aineiston tallennuksessa, sekä tiedontallennusvälineissä. Otantateoriaa ei nykytilassakaan käydä kaavatasolla läpi. Periaatteet riittävät, kuten tiedonhallinnassa ja laskennassakin. Tämä on perusteltu ratkaisu. Tiedon hyödyntäjän näkökulmasta ollaan riittävällä tasolla ja pystytään keskittymään soveltamisen kannalta olennaiseen asiaan.

Kaaviot ja kuvat elävöittävät tekstiä. Teemakartat ja graafit ovat huolellisesti toteutettuja, pelkistettyjä ja kuvatestit kuivan asiallisia. Erään aatteellisen yhdistyksen puheenvuorossa on dataan sentään liitetty pohjautumattomia ylimääräisiä nuolia kuvaamaan asioiden kulkua, ehkä tekstin ja kuvion haluttua tulkintaa tukien.

Inventointien tulokset kuvaavat suuria muutoksia Ruotsin metsissä 100 vuoden aikana. Valtakunnan tasolla on tapahtunut valtava muutos puuston määrässä samaan tapaan kuin Suomessakin. Puuston määrän kasvu lähti käyntiin kuitenkin jo 1950-luvulla toisin kuin meillä vasta 20 vuotta myöhemmin. Järeän puuston määrä lähti kasvuun niin ikään samaan aikaan. Puulajeittain tarkasteltuna on myös kasvanut mainittuna ajanjaksona. Aivan viime vuosina kuitenkin kuusen kokonaistilavuus on pienentynyt, vaikka kokonaispuuston määrä on kasvanut. Puuston vuotuinen kasvu on pienentynyt viime vuosina. Heikentyneiden kasvuolosuhteiden vaikutusta analysoidaan kirjassa.

Pääpaino inventointitulosten aikasarjoissa on valtakunnallisilla tuloksilla, kuten tällaisessa teoksessa on tarkoituksenmukaistakin. Hiukan on kaavioita piirretty myös suuralueittain. Lisäksi joitakin mielenkiintoisia läänikohtaisia muutoksia metsien tilassa ja metsävaroissa on nostettu aiheellisesti esille. Pienin muutos puuston kokonaismäärässä hehtaaria kohti on tapahtunut Gävleborgin läänissä. Se olikin ainoa lääni, jossa ensimmäisessä inventoinnissa puustoa oli keskimäärin yli 100m³ hehtaarilla. Suurin muutos puuston määrässä on puolestaan tapahtunut Hallannissa. Sata vuotta sitten läänin alueella oli runsaasti puuttomia nummia, joiden metsityksellä maisemassa on tapahtunut iso muutos. Hallannissa tapahtuneista muutoksista jalopuumetsistä ensin kanervanummiksi ja niiden metsittämisen kautta kuusikoiksi on kuvaus prof. Matts Lindbladhin erinomaisessa parin vuoden takaisessa kuusen maantieteellistä leviämistä kuvaavassa kirjassa *En nykomling i skogen: Så erövrade granen Sverige*.

Huolimatta kuusen menestyksestä etelässä, männystä on kuitenkin tullut tilavuudeltaan merkittävin puulaji. Mänty on ohittanut kuusen vasta ihan viime vuosina. Kuusen merkitys on iso etelässä ja Sundsvallista kohti Östersundia maan poikki ulottuvalla vyöhykkeellä. Kehitykseen ovat vaikuttaneet mm. männyn vahva kasvu maan pohjoisosan metsissä ja hakkuiden vahva kohdistuminen kuusikoihin Götanmaalla ja Sveanmaalla.

Puut kasvavat paremmin ja ovat samalla muuttuneet solakammiksi kuten Suomessakin. Männyt, joissa 1950-luvulla oli rinnankorkeudella 50 vuosi-rengasta, olivat keskimäärin 12-metrisiä. 1990-luvun alussa ne olivat 15-metrisiä ja nyt 17–18 metriä pitkiä. Vuosina 1950–1990 havaittiin vastaava kehitys läpimitassa, mutta vuoden 1990 jälkeen ei vastaavaa läpimitan lisäystä ole havaittu.

Jalojen lehtipuiden tilavuus läpimittaluokittain on mielenkiintoinen, mutta hyvin looginen. Suurin osa jalojen lehtipuiden tilavuudesta on suurimmissa puissa. Rinnankorkeusläpimitaltaan yli 45 cm tammi- ja pyökkien lukumäärä on kasvanut moninkertaiseksi 1950-luvulta lähtien.

Yli 160-vuotiaiden metsien pinta-ala Pohjois-Ruotsissa saavutti miniminsä heti 1990-luvun alun ison metsälakimuutoksen jälkeen, jonka jälkeen se on tasaisesti kasvanut. Etelässä yli 120-vuotiaiden metsien pinta-ala on noussut hitaasti inventoinnista toiseen alusta lähtien. Samaan aikaan kovan kuolleen puun tilavuus metsissä on kolminkertaistunut.

Brunt vatten. Ruskea vesi. Mielenkiintoinen luvun otsikko. Vedet ovat Ruotsissa vuosikymmenien mittaan ruskistuneet. Syitä ovat maaperäominaisuuksien muutokset, joilla on luultavasti useita syitä. Suomalaisen lukijan hämmästykseksi sanaa “dikning” ei ruskeaa vettä käsittelevän luvun tekstissä mainita kertaakaan.

Metsähistorian näkökulmasta, ensimmäisten inventointien ja Chapmanin 1700-luvun inventoinnin kuvauksen ohella, kaksi lukua on aiheiltaan erityisen mielenkiintoisia:

1) I dagstidningarna 1923–2020 kuvaa inventointien käsittelyä sanomalehdissä. Inventointitulosten uutisointi on ollut menneinäkin vuosikymmeninä merkittävä tapahtuma. Kenties sen merkittävyyttä ovat tuolloin vielä korostaneet harvaan tapahtuneet julkistamiset. Aluksi uutisoinnissa korostui metsävarojen riittävyys ja metsänhoito. Sodan jälkeen keskeistä olivat rationalisointi ja metsänparannus. Kestävyy- ja ympäristöasioiden merkitys korostui uutisoinnissa 1970-luvun lopulta lähtien.

2) Industrilokaliseringarna kuvaa metsäteollisuuden investointipäätöksiä ja inventointitulosten merkitystä niissä. Näissä Skogliga konsekvensanalyser (SKA) -nimellä tunnetuilla inventointitietoon pohjautuvilla hakkuulaskelmilla on iso merkitys. Parin todellisen investointiesimerkin kautta tämä menettely esitetään käytännössä.

Riksskogstaxeringenin kansainvälistä yhteistyötä kuvataan useiden maiden kanssa. Albania ja Laos tuodaan eniten esille. Toiminta on avannut metsävarojen inventointiin uusia näkökulmia. Esille tulee, miten ruotsalaisella mallilla on pärjätty maissa, joissa esim. metsätaloudella vähäisempi kansantaloudellinen merkitys. Osaamisen puutteita joudutaan usein

paikkaamaan erilaisella yhteistyöllä. Tietoteknisestä, botanistisesta ja maaperäopillisesta osaamisesta on usein pulaa toisella tavalla kuin Ruotsissa.

Entä Riksskogstaxeringenin tulevaisuus? Tarpeet ja teknologinen kehitys määrittelevät Riksskogstaxeringenin tulevaisuutta. Göran Ståhl käy viimeisessä luvussa läpi sekä potentiaalisia teknologioita tulevaisuuden inventointeihin että yhteiskunnallisia tietotarpeita. Osa näistä on tälläkin hetkellä toteutettavien asioiden edelleen kehittämistä. Tekoälyn mahdollisuuksia pohditaan inventointityön tukena. Kansainvälinen yhteistyö jatkuu.

Kirja antaa hyvän ja monipuolisen kuvan valtakunnallisesta metsäinventoinnista pohjoismaisesta näkökulmasta useilla ydinasioilla sivuavilla täydennyksillä. Kuvauksena eri käyttötarpeita palvelevan metsätietolähteen nykytilasta se on erinomainen. Historiallinen näkökulma jää lopulta hiukan suppeaksi. Sisältö painottuu Riksskogstaxeringenin nykypäivän rooliin peilaten sitä jossain yhteyksissä viimeisten vuosikymmenien tilanteeseen. Metsävarojen kehityksen osalta tarkastelu on kuitenkin kattava koko inventointien toteutusajalta. Vertailunäkökulma Riksskogstaxeringenin ja Valtakunnan metsien inventoinnin välillä olisi mielenkiintoinen. Vaikka periaatteet ja toteutus lienevät pitkälti samanlaisia, erojakin lienee. Jätän sen työn kuitenkin metsävarojen inventoinnin asiantuntijoille.

Huolimatta laajasta kirjoittajajoukosta, tekstin olemus on hyvin konsistentti läpi koko kirjan. Eri näkökulmista asioita kuvataan pitkälti samalla teknisellä ja tieteellisellä tasolla. Tekstin rakenteen osalta joissakin yksittäisissä, aiheiltaan varsin tutuissakin luvuissa, huomaa savolaismetsänhoitajalle muodostuvan pieniä vaikeuksia lukunopeuden ja tekstin täydellisen ymmärtämisen kanssa. Kirjoittajat ja toimittajat ovat kuitenkin tehneet hyvää työtä, eikä eroja lukujen välillä ole siinä mitassa, kuin joskus näkee jopa Kuninkaallisen metsä- ja maatalousakatemian vastaavissa teoksissa. Oikolukukin on toteutettu huolella. Yhden kirjoitusvirheen, hiukan kiusallisenkin, sentään löysin.

Nuutti Kiljunen

ALENNETTUUN HINTAAN

Suomalaiset maailman metsissä oppimassa ja opettamassa

Suomalainen kehitysyhteistyö käynnistyi 1960-luvun puolessa välissä. Metsät olivat alusta alkaen Suomen tukeman julkisen kehitysavun valtavirtaa. Suomalaiset konsultit, yritykset, laitokset sekä kone- ja laite-toimittajat ovat jo yli 60 vuoden ajan ammentaneet maamme laajasta metsiin ja puunjalostamiseen pohjautuvasta osaamisesta tietoa ja taitoa kehittyvien maiden tarpeisiin.

Suomalaiset maailman metsissä oppimassa ja opettamassa -kirjassa kuvataan laajasti tätä Suomen metsäalan kehitysyhteistyön syntyä ja kehitystä 1960-luvulta näihin päiviin. Suomen metsäsektorin oma kehitystarina toimii johdantona aiheeseen. Kirjassa pääset kiehtovalle maailmanympärysmatkalle suomalaisten asiantuntijoiden jalanjäljissä. Loppuun on vielä tiivistetty asioita, joista tulevassa kehitysyhteistyössä olisi opittavaa. Tansanian, Kenian ja Suomen kehityskaarien vertaaminen osoitti, että kansojen kohtaloissa sattumien summa on suuri. Tämä kirja on alan ensimmäinen kokonaisesitys maassamme.

Massiivisen kirjan kansiin saanti ei olisi onnistunut ilman kolmen tahon taloudellista tukea. Kirja on Metsämiesten Säätiön seuralle osoittaman tuen piirissä. Suomen Metsäsäätiö ja Teollisuuden Metsänhoitajat ry osoittivat tukea kirjan painattamiseen.

**METSÄ-
HISTORIAN
SEURAN KUSTANTAMA
TEOS ON NYT SEURAN
30-VUOTISJUHLA-
VUODEN KUNNIAKSI
MYNNISSÄ
ALENNETTUUN
HINTAAN!**



*Pekka T. Rajala &
Anna-Leena Simula (toim.).*

*Kustantaja: Metsähistorian Seura ry
NurmiPrint Oy, Nurmijärvi, 2021
472 sivua.*

KIRJAN HINTA ON 20 EUROA

(Postimaksu 7 euroa per kirja. Ilmoittakaa myös puhelinnumeronne saapumisilmoituksia varten.)

KIRJOJA VOI TILATA JA NOUTAA SEURAAVILTA PAIKKAKUNNILTA:

Helsinki (Visa Ollikainen) – [seura \[at\] metisahistoria.fi](mailto:seura@metisahistoria.fi)

Loppi (Antti Koskimäki) – [koskix \[at\] hotmail.com](mailto:koskix@hotmail.com)

Kauniainen (Jukka Nerg) – [jukka.nerg \[at\] gmail.com](mailto:jukka.nerg@gmail.com)

Espoo (Anna-Leena Simula) – [annaleena.simula \[at\] outlook.com](mailto:annaleena.simula@outlook.com)

Sipoo (Jarmo Hämäläinen) – [jarmo.ma.hamalainen \[at\] gmail.com](mailto:jarmo.ma.hamalainen@gmail.com)

Postitilaukset ja muut tiedustelut – [seura \[at\] metisahistoria.fi](mailto:seura@metisahistoria.fi)



“From Forests to Heritage 2024” -konferenssi 28.–31.5.2024

”From Forests to Heritage” -konferenssi Suomenlinnassa kokoaa yhteen metsien, puun ja puukulttuuriperinnön tutkijat. Konferenssissa esitellään historiallisten puuesineiden ja -rakenteiden tutkimusta, joka johtaa parempaan ymmärrykseen menneestä puun hyödyntämisestä ja kaupasta, metsätalouden käytännöistä, puun alkuperästä, toimitusketjuista, puutavaralajeista, puuntyöstötekniikoista ja käsityöläisten taidoista.

**Aika**

28.–31.5.2024

Paikka

Helsinki, Finland
Suomenlinna B 17C,
00190 Helsinki

Ilmoittautumismaksu

100 €

Ilmoittautumisaika

20.2.2024 0:00 – 15.4.2024 0:00

Tapahtuman kieli

Englanti

Lisätietoa konferenssista ja ilmoittautuminen löytyvät tapahtuman nettisivuilta:

<https://www.aalto.fi/en/events/from-forests-to-heritage-2024-conference>



*”Täyskoealan mittaus käynnissä.
Valtakunnan metsien kolmas arviointi (1952).
Kuva: Lusto – Suomen Metsämuseo, Tapion kokoelma
Kuvaaja: Yrjö Vuokila*